

UNA LLEI CONTRA LA SELVA URBANA

Les últimes platges

Dreta i empresaris no volen proteccionisme. La seua opció és la defensa de la lliure circulació immobiliària. Una llei excessivament centralista que burla competències i vola sobre els poders locals, els facilita la seua oposició.

Ismael L. Belda

«**A**mb la Llei de Costes volem salvar aquella part del litoral que no ha estat agredit», declarava el ministre d'Obres Públiques, Javier Sáenz de Cosculluela. «El 60% del territori costaner de l'Estat espanyol —precisava Fernando Palao, director general de Ports i Costes— és ja absolutament

irrecuperable.» Les xifres no poden ser més alarmants. Tan sols un 24% dels 7.880 quilòmetres de litoral peninsular pot anomenar-se platja.

En les tres últimes dècades ha desaparegut fins una quarta part d'aquest patrimoni col·lectiu d'aigua i arena que ara se situa en 13.560 hectàrees i que ha de suportar una permanent privatització, l'empait de l'especulació i una densitat demogràfica que quadruplica

ca la mitjana de població interior.

La legislació ha estat fins ara un laberint de lleis endarrerides i plenes de pols que, de tant en tant i amb molt poc d'èxit, s'han tornat a greixar per a resoldre plets entre la propietat pública i l'apropiació particular. Moltes mans privades són propietàries absolutes de la ribera i la mar, acotant en els registres de la propietat el dret social i públic a gaudir i utilitzar la nostra costa.

Fragments de lleis romanes, veredictes emparats per *Las Siete Partidas* d'Alfons X, el Savi, reglaments jurídics del segle passat, com la Llei d'Aigües, elaborada el 1866, i les últimes disposicions legislatives de la Llei de Costes de 1969 i de Protecció de 1980 s'han combinat, moltes vegades, fins i tot antagonicament, per a dirimir la prevalença dels dominis públics per da-

En les tres últimes dècades, hi ha hagut una depredació galopant de l'espai públic costaner.

Objectiu: assolir la costa

*Toni Montesinos i Castelló**

D'un total de 464 quilòmetres, tan sols 85 resten per urbanitzar, i d'aquests només 67 no són urbanitzables. La destrucció ha estat i és tan intensa que qualsevol mesura mínimament racional, no pot caminar en altre sentit que no siga el de la protecció radical del poc que ens resta. No sembla, però, que aquesta racionalitat conservacionista siga patrimoni dels qui estan fent-se la bossa plena a base de malbaratar la terra de tots posant els seus interessos per damunt de l'interès públic, ni tampoc de les autoritats pertinents que tenen l'obligació moral i política de fer-ho.

Tot un fum de projectes especuladors amb el suport d'un capital de la més variada procedència plana ara mateix sobre els últims indrets verges del nostre litoral. Ofereixen als ajuntaments zones urbanitzades d'alt standing, grans inversions de capital (estranger, la major part de vegades) i cessions de zones verdes i de serveis per al municipi. Això provoca l'entusiasme dels regidors i els xicotets comerciants que ja veuen enlairats els seus negocis per l'arribada de nous diners. L'experiència arrebegada fins ara demostra que, finalment, dels grans capitals esperats, els pobles només en veuen unes poques molletes. Els xalets d'alt standing són bungalows normals i corrents quan no edificis d'unes quantes altures, i les zones verdes i de serveis promeses deixen pas a un entorn destruït, degradat i descoratjador. Dels molts exemples que en tenim, en direm només dos, Benitatxell i, a Sagunt, l'Almardà.

Al País Valencià s'ha arribat a un punt on l'oferta turística és superior a la demanda i no és ociós pensar que el deteriorament del litoral, la pèrdua dels seus valors naturals, ambientals i paisatgístics juguen en contra dels interessos fins i tot econòmics dels valencians. Doncs bé, ben pocs ajuntaments han declarat alguna zona costanera en major o menor mesura com a protegible: Torreblanca-El Prat, València-El Saler, Alacant-Tabarca, Guardamar-Les Dunes i pràcticament així es lot.

Hi ha, però, un nou factor que ha vingut a precipitar indirectament el procés depredador, la Llei de Costes. Aquesta llei que arriba més que tard. Ha estat rebuda amb una tancada descàrrega digna del més pur terrorisme informatiu, encapçalat pel diari Las Provincias i el diari de Madrid ABC.

Malauradament, al retard de la llei s'hi afegeix un nou element, i és que no es crea cap instrument legal per a restringir o impedir, si fóra el cas, l'adjudicació de llicències durant el període de tramitació de la llei.

Tota l'oposició, al Parlament, a excepció d'Izquierda Unida, s'ha mostrat en contra de l'avantprojecte, com si tingueren la rabosa dins el galliner. Els arguments per a oposar-s'hi són, segons ells, que viola les competències de les comunitats autònomes, i també que no respecta les situacions consolidades. Pel que fa a la «violació» no deixa de ser sospitosa la sobtada vocació autonòmica d'alguns. D'altra banda, diuen que les comunitats autònomes tindran la facultat de desenvolupar la llei una vegada s'aprove. És simplement una pura mentida.

Com a ciutadans especialment sensibilitzats i fermament compromesos amb la defensa del nostre patrimoni natural, hem manifestat reiteradament i pública la necessitat d'una llei de costes. Això vol dir, en la nostra situació, una llei de protecció, defensa i recuperació.

Dissortadament, no tot és blat a la llei. Des del nostre punt de vista, es tracta més d'un mare per a la utilització del litoral que per a la protecció del que ens queda i de recuperació del màxim possible de la resta. Així mateix, pensem que la zona de «servitud de protecció» establerta en aquesta llei i restringida a un màxim de dos-cents metres, hauria de poder ser ampliable a la totalitat de la zona d'influència que s'hi reflecteix. Finalment, la llei té una altra deficiència greu perquè no s'oposa a la construcció de passejos marítims, platges artificials i a l'abocament de contaminants, qüestions que hipotequen greument la minsa vocació conservadora que té. Això, afegit al retard que porta fins ara i al temps que pot tardar encara de ser promulgada, conforma un esdevenidor ple d'incertesa per a la salvaguarda del nostre litoral.

** Comissió de defensa del territori d'Acció Ecologista-Agró*

munt les possessions d'uns quants.

Ja aprovada pel Congrés dels Diputats, després de travessar un embull parlamentari de més de 700 esmenes, la llei circula ara pel Senat i arribarà probablement a l'impremta ministerial després de l'estiu. Hauran passat quatre anys i mig des de les primeres notes d'aquesta. Temps suficient perquè, conegut l'esborrany i assajades totes les argücies legals, les immobiliàries i els grups financers s'emporten les últimes platges.

Si no hi ha cap variació, la llei anuncia la facultat que les comunitats autònomes i el Consell de Ministres puguen imposar multes d'uns 200 milions de pessetes per als infractors més flagrants.

El crit en el cel

Els empresaris, Alianza Popular i

Recuperació i defensa litoral

Rafael Blasco i Castany*

Al llarg dels quasi 500 quilòmetres de costes de la Comunitat Valenciana, en l'orla litoral d'uns 10 quilòmetres, habita la major part de la nostra població. A més a més, l'esmentada zona suporta una forta demanda d'activitat i serveis, i molts dels seus trams presenten un delicat equilibri ecològic amb greus perills de deteriorament i de difícil recuperació.

El procés de privatització de la franja costanera, la seua ocupació creixent sense prendre les mesures adequades per a garantir la conservació dels espais singulars i el desenvolupament d'una urbanització lineal amb muralles d'edificis en la mateixa vora de la mar, s'han generalitzat en les últimes dècades, amb conseqüències massa vegades irreversibles i amb elevats costos socials.

La falta de coordinació en la planificació d'actuacions costaneres i la insuficiència de la legislació vigent ha impedit fins ara la regulació apropiada dels béns de domini públic costaner. Per això, és inqüestionable la necessitat d'instrumentar les solucions idònies per a defensar l'equilibri físic costaner, la recuperació dels entorns deteriorats, protegir-ne l'ús i el gaudi a cada ciutadà i emparar-ne l'aprofitament racional dels recursos.

Un d'aquests instruments és, sens dubte, un nou marc legal i administratiu. La llei actual, que data del 1969, més preocupada per salvaguardar els interessos privats que els públics, ha quedat obsoleta per raons tècniques i també perquè la Constitució ha configurat un nou marc de relacions institucionals. El nostre Estatut d'Autonomia estableix com a competències exclusives de la Generalitat valenciana, entre d'altres, l'ordenació del territori i del litoral, urbanisme i ordenació del sector portuari.

Com que estan a les mans, per tant, del Govern autònom, la major part dels instruments que configuren l'ordenació del territori, hem considerat que no tenia molt de sentit que l'administració central entrara a regular una matèria tan complexa sense mantenir la unitat de gestió i la coherència que exigeix la política territorial.

Tal vegada haja semblat que hem mantingut, en aquest debat, una posició marcada exclusivament pel zel en la defensa de les nostres competències estatutàries. Però és ben cert, a més a més, que hem volgut explicar que no seria convenient establir fractures en l'ordenació territorial. Una franja del territori tan fràgil i sotmesa a pressions de tota mena necessita un sistema d'ordenació, gestió i disciplina coherent i unitari.

Respectant l'autonomia municipal i el seu paper decisiu en la protecció del litoral, cal fixar directrius homogènies per a evitar polítiques contradictòries.

En síntesi, doncs, estem convençuts que una política enèrgica en aquest sentit —salvant de l'agressió el que és salvable i reordenant les zones degradades, no sols no afectarà el desenvolupament econòmic, i en particular el turístic, sinó que suposarà un major atractiu per als nostres ciutadans i per als visitants.

* Conseller d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports

Hi ha hagut reaccions apocalíptiques.

gament futur de la indústria turística i es posen en perill inversions ja realitzades», subratlla també. Els dirigents empresarials Pedro Agramunt, José Llorca i José Roca —València, Castelló i Alacant— corejaren les seues consignes. «Això equival a la privació completa de la propietat», afirmaren en el mateix to apocalíptic.

Els representants de les grans fortunes de les constructores i promotores espanyoles, alemanyes o suïsses, creuen que la llei que vindrà amb l'estiu, i que serà retroactiva fins a l'1 de gener d'enguany, els farà perdre moltíssims milions. O, si més no, guanyar-ne molts menys. Amb Franco i Silva Muñoz, pel que sembla, la costa estava ordenada. «L'avantprojecte —ha dit la CEOE— capgira de soca-rel tot l'ordenament urbanístic.»

Líders de l'hostaleria i el turisme també s'han queixat de la llei i també de les associacions de promotors d'habitatges. Tots haurien volgut una llei feta a casa. Un reglament que podria ser més dur que l'emès des de la Carrera de San Jerónimo, però sobre el qual podrien pressionar amb molta més duresa fins a deixar-lo pràcticament nul.

Els vells arguments per una construcció expansiva i ambientalment degradant es presenten ara sota un caire nacionalista: «És absurd que es faça una Llei de Costes des de Castella», comentava Santiago Pérez, advocat de l'Associació de Promotors d'Habitatges d'Alacant.

Alcaldes i regidors valencians que han desposseït els seus veïns de la terra costanera pública amb el lema de la «creació de llocs de treball», s'han mostrat també radicalment en contra d'una llei que, des de Madrid, i pas-

Unión Valenciana s'han mostrat especialment combatius davant un nova llei que, tot i que resulta un poc feble, retalla estimablement el llarg malson del dolent desenrotllisme urbà en un litoral que fins ara ha viscut legislativament a la intempèrie.

La caixa dels trons no va trigar a aclarar. «Es propicia una acció desertitzadora del front de costes», anuncia Luis Espinosa, l'home fort de José María Cuevas al País Valencià, com a secretari de la Confederació Regional d'Empresaris. «Es bloqueja el despla-

Veïns ha acostat el dit a la nafra i ha exposat, en l'agitat debat que ha viscut la llei, que una ordenació legal d'àmbit autonòmic operaria «de forma més vigilant, exigent i ambiciosa en la protecció del litoral». Aquesta ha estat la polèmica central: ¿Qui fa la llei?, ¿qui l'aplica?, i ¿fins on?

Tan sols Esquerra Unida, Unitat del Poble Valencià i el partit en el govern han defensat la necessitat d'un marc jurídic per tal d'acabar, en paraules de Pere Mayor, diputat d'UPV, «amb aquells que continuaran especulant, com han fet fins ara, i destrossant la costa». El dirigent d'UPV no s'equivocava en la intervenció davant les Corts valencianes en advertir públicament el PSOE: «Estic convençut que en la llei, vostès faran marxa enrere».

RAFA GI

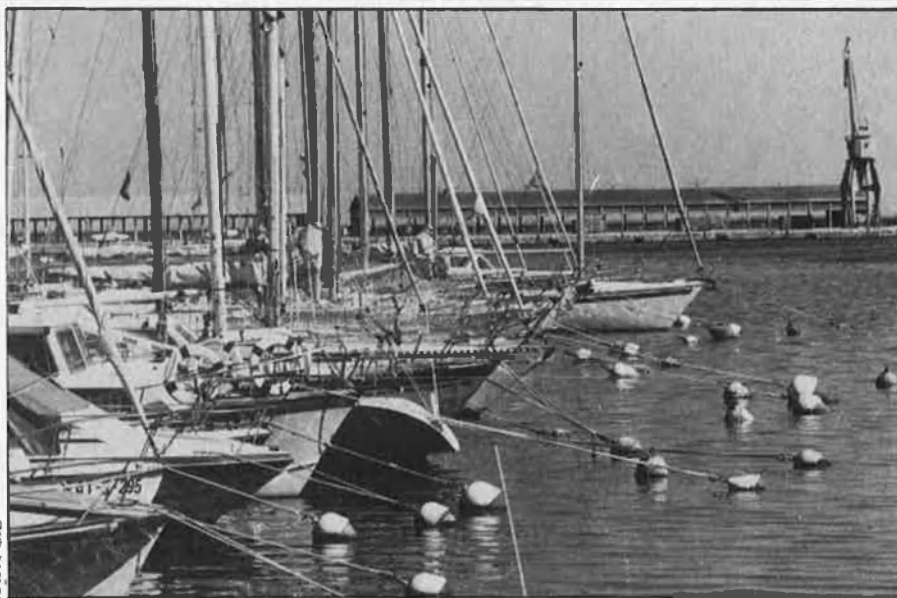
Les urbanitzacions que transgrediran la llei

Empresa	Capital	Lloc	Instal·lacions	Extensió (en m2)
Puerto Europa	Germano-suís i espanyol	Sagunt i Benavites	Apartaments de luxe, port esportiu, golf, canals	800.000
Construcciones Hispano-Germanas	Alemany i espanyol	Oliva	5.000 <i>bungalows</i> , camp de golf i hotel en platja verge	1.600.000
		Orpesa	Habitatges de luxe	100.000
Estructuras y Contratas	Espanyol	Orpesa	Complex turístic a Mont Bovalar	860.000
Bush Gardens	Nord-americà	Sense definir	<i>Bungalows</i> , hotels, parc d'atraccions a l'estil Disney	500.000
Collins, SA	Japonès i espanyol	La Llosa-Xilxes	700 xalets de luxe i port esportiu en platja verge	350.000
	Àrab	Mont Irta, Peníscola	Apartaments i xalets d'alt <i>standing</i>	500.000
	Francès	La Pobla Farnals	Macrourbanització d'elit	
		L'Alfàs del Pi i Altea	Platja de L'Albir	500.000
Caixa del Mediterrani ERT-KIO	Kuwaití-espanyol i valencià	Platja de Sant Joan d'Alacant	10.000 places d'hotel, 10.000 <i>bungalows</i> , 5.000 apartaments/golf	2.000.000
Kelme, SA (Germ. Quiles), Ajuntament d'Alacant i d'Elx, societats financeres	Espanyol i valencià	El Saladar, sud d'Alacant	Xalets de superluxe, apartaments d'alt <i>standing</i> i port esportiu	2.000.000

sant per damunt de municipis, partits i transferències, els arrancarà la potestat de canviar inesperadament els PGOU, de concedir excessives llicències d'obres i contentar les butxaques d'alguns. Objectivament, les queixes són certes: el Govern espanyol transfereix els poders de la seua administració i, amb lleis com aquesta, s'imposa de nou el centralisme.

Ni als alcaldes de Peníscola, Vina-ròs, El Puig, Benicarló, Calp, Moraira, Benidorm, la Pobla de Farnals o Torrevella no els fa gràcia la llei, «un projecte de bàrbar», en paraules de l'alcalde d'Orpesa, i una llei que resta «moltes competències en urbanisme», segons Joan Oriola, tinent d'alcalde del Puig i constructor, denunciat algunes vegades per edificacions il·legals en el poble i a peu de platja.

La Federació d'Associacions de

RAFA GIL

Es preveuen multes de fins a 200 milions de pessetes

Colp a l'especulació salvatge

Pere Mayor*

La defensa del medi ambient és una part prioritària de la política d'Unitat del Poble Valencià, en les institucions on el nostre partit està representat, particularment a les Corts valencianes, on vam presentar un text alternatiu al projecte de llei pel qual es regulen els paratges naturals del País Valencià. Igualment, mantenim una posició divergent enfront del projecte de llei d'impacte ambiental i, en definitiva, enfront de tot allò que afecta la defensa i la conservació del nostre medi natural.

Des d'aquest punt de vista, creiem que la Llei de Costes no resoldrà tots els problemes que els valencians tenim plantejats en aquesta àrea. No és una llei tan avançada com la dreta vol fer veure amb les seues actituds, sovint demagògiques i sempre inspirades per interessos econòmics particulars.

Les riberes marítimes del País Valencià són ja, i des de fa no molts anys, un autèntic desgavell ecològic, a causa d'un llarg procés d'especulació iniciat durant el franquisme i que,

realment, no sols no s'ha acabat, sinó que ni tan sols s'ha frenat.

Quan es va filtrar l'avantprojecte de Llei de Costes elaborat pels tècnics del Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme, pel juliol de 1987, ja vam afirmar que el trobàvem vàlid, tècnicament ben construït i políticament defensable. Ara, també advertirem que dubtàvem, amb bones raons, de la possibilitat que poguera prosperar sense esmenes de fons. I això per una raó ben simple: perquè l'actuació del PSOE l'està portant a sacrificar bona part dels postulats de l'esquerra en matèria d'ecologia (i en altres moltes qüestions, igualment importants), a favor de posicions economicistes, típiques de la dreta.

Les costes del País Valencià són un objectiu massa rendible, econòmicament, perquè constructors i urbanitzadores amollen el mos sense lluita. N'han tret molts beneficis i encara esperen traure'n molts més, malgrat que siga destruint-les, cremant-les com a bé natural, convertint-les en un mur de ciment on amuntegar turistes.

molt sovint sense comptar amb la infraestructura mínima (cal pensar en el greu problema de l'aigua, per exemple). Volen beneficis ràpids i hi ha motius per a pensar que, en aquest punt, com en molts altres, el PSOE està actuant com a gestor d'aquests interessos. Així, la llei respondrà, en bona mesura, a aquesta dialèctica entre poder polític i poder econòmic, amb el previsible sacrifici del que precisament es tractava de defensar: les costes, com a paratge natural d'alta importància per a tota la població.

* Diputat d'Unitat del Poble Valencià

Hi ha hagut una demanda social contra la desprivatització del litoral.

Sense anar més lluny, l'avantprojecte reservava una franja d'un quilòmetre d'amplària en què es limitava la construcció «a aquells serveis que ne-

cessiten estar prop de la mar». Aquesta zona protegida s'ha retallat a 500 metres, gràcies a pressions dels promotors.

Filiberto Crespo, diputat d'Unió Valenciana, liderà, junt amb AP, la campanya antiprojecte més acarnissada. «El nostre grup polític —assenyalà Crespo, arquitecte i propietari d'algunes urbanitzacions a Eivissa i al litoral valencià— està preocupat, però no per ànsia especulativa». Segons ell, «la costa, l'ha fet la iniciativa privada». Unió Valenciana acará l'esborrany proteccionista amb «cent raons» d'oposició, en un document on denunciava la futura llei perquè «fa responsables de la degradació de les costes els empresaris i propietaris» i «farà que a Europa es riguen de nosaltres»; perquè —raó número 81— «millorar el litoral no vol dir arrasar-lo i deixar-lo de forma salvatge».

Mentre la llei arriba, «el nostre litoral, el del País Valencià, continua agonitzant», deia Antoni Moreno, un dels més prestigiosos advocats valencians. «La insuficient aptitud i actitud social d'uns polítics, la mediocritat d'altres, la falta d'una base cultural i d'un sentiment nacionalista del poble han produït un desastre pràcticament irreparable.» □